

Evaluatie Actieplan luchtkwaliteit Zaanstad 2021-2030

Februari 2025

Inleiding

In 2020 heeft de gemeente Zaanstad het Schone Lucht Akkoord ondertekend. Dit is een akkoord tussen Rijk, provincies en gemeenten en heeft als doel de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren. Naar aanleiding daarvan heeft de gemeente Zaanstad in 2021 het Actieplan luchtkwaliteit 2021-2030 vastgesteld. In het actieplan zijn 30 maatregelen opgenomen die bijdragen aan het verbeteren van de luchtkwaliteit. Ook is opgenomen dat het actieplan eens per drie jaar wordt geëvalueerd.

De evaluatie bestaat uit vier delen.

- In hoofdstuk 1 wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken van de maatregelen die zijn opgenomen in het Actieplan luchtkwaliteit.
- In hoofdstuk 2 wordt gekeken hoe de luchtkwaliteit in Zaanstad zich in de periode 2021 t/m 2023 heeft ontwikkeld. Daarin wordt ook ingegaan op het aanscherpen van de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit en wat dit mogelijk voor Zaanstad gaat betekenen.
- Hoofdstuk 3 gaat in op het effect van maatregelen op de luchtkwaliteit en de gezondheid van inwoners van Zaanstad.
- De evaluatie sluit af met conclusies en aanbevelingen.

Hoofdstuk 1 Stand van zaken maatregelen actieplan luchtkwaliteit

In het Actieplan luchtkwaliteit zijn 30 maatregelen opgenomen. Deze maatregelen zijn gekoppeld aan de bronnen die ook in het Schone Lucht Akkoord worden onderscheiden:

- Mobiliteit
- Mobiele werktuigen
- Industrie
- Houtstook
- Binnenvaart en havens
- Landbouw
- Luchtvaart (geen onderdeel van het SLA)

Daarnaast zijn er enkele acties op het gebied van communicatie en participatie genoemd.

In dit hoofdstuk wordt de stand van zaken van de maatregelen op hoofdlijnen weergegeven. In het overzicht in de bijlage wordt meer in detail op de stand van zaken per maatregel ingegaan.

Maatregelen mobiliteit

Verkeer is de belangrijkste bron van luchtverontreiniging in Zaanstad, met name van stikstofdioxide. Verreweg de meeste maatregelen uit het Actieplan luchtkwaliteit richten zich dan ook op verkeer. De maatregelen die zijn opgenomen in het actieplan staan niet op zichzelf, maar komen voort uit het Zaans Mobiliteitsplan.

Globaal zijn er drie typen maatregelen te onderscheiden die invloed hebben op de luchtkwaliteit:

- Emissieloos vervoer
- Stimuleren lopen/fietsen boven gebruik van de auto
- Snelheidsverlaging op wegen

Emissieloos vervoer

Zaanstad wil het gebruik van elektrische auto's stimuleren. Van belang is dat er voldoende laadpunten zijn. Eind 2020 waren er circa 225 openbare laadpalen. Op 15 januari 2025 was dit aantal uitgebreid tot 880 met nog 178 laadpunten in voorbereiding.

Zaanstad streeft naar een dekkend en toekomstbestendig laadnetwerk voor elektrische voertuigen binnen de gemeente. Daartoe is in 2024 het Actieplan uitrol laadinfra 2040 vastgesteld. De prognose is dat er in 2030 in Zaanstad 2.100 openbare laadpalen zouden moeten zijn.

In de concessie voor het busvervoer die eind 2023 is verleend, is vastgelegd dat het busvervoer 100% emissieloos is. Na de nodige aanloopproblemen, rijdt EBS nu met elektrische bussen.

Zero emissiezones kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de lokale luchtkwaliteit en hebben ook een uitstraling naar een groter gebied. De zero emissiezone stadsdistributie voor het centrum van Zaandam is door de gemeenteraad uitgesteld tot 2030. De zero emissiezones voor Krommenie en Wormerveer zijn voor onbepaalde tijd uitgesteld. Dit betekent dat deze maatregelen inmiddels buiten de scope van het Actieplan luchtkwaliteit vallen (looptijd tot 2030).

De zero emissiezones in Amsterdam en Haarlem zijn/worden in 2025 wél ingevoerd. De verwachting is dat dit ook in Zaanstad zal leiden tot meer elektrische distributie. Vanuit het distributiecentrum van Albert Heijn in Zaandam rijden bijvoorbeeld circa 50 elektrische vrachtwagens voor leveringen in de regio. AH wil rond 2027 alle leveringen in de Amsterdamse regio volledig elektrisch doen¹.

Ook andere Zaanse transportbedrijven hebben elektrische vrachtwagens. Het MKB maakt eveneens de overstap naar elektrisch vervoer.

Bij aanbestedingen van vervoermiddelen en -diensten worden door de gemeente MVI-criteria (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen) gehanteerd. Sinds 2019 worden alleen nog elektrische personenauto's en kleine bestelauto's gevraagd in aanbestedingen.

Bij het verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark zijn afgeschreven personenauto's vervangen door elektrische auto's. Het doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer en aanvullend openbaar vervoer, met uitzondering van de rolstoelvoertuigen, rijden elektrisch.

---

¹ [Albert Heijn vervoert vanaf 2027 alle boodschappen in Amsterdam elektrisch](#)

Doelstelling is dat in 2030 alle gemeentelijke voertuigen fossielvrij zijn. De overgang verloopt voorspoedig voor de personenauto's en bestelbusjes.

Stimuleren fiets/lopen boven gebruik van de auto

Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes kunnen mensen verleiden om te gaan fietsen of lopen, in plaats van de auto te nemen. Voorbeeld hiervan is de herinrichting van de Westzanerdijk tot fietsstraat. Ander voorbeeld is de Dam-tot-Dam fiets- en wandelroute die Amsterdam en Zaandam verbindt (start aanleg 2025). Ook bij de herinrichting van pontplein Buitenhuizen en pontplein Hemkade is er meer aandacht voor fietsers. Het Actieplan Fiets is in 2024 vastgesteld. Het bevat een uitvoeringsprogramma voor de periode 2025-2028 met daarin maatregelen als herinrichting en verbetering van bestaande fietspaden en aanleg van nieuwe fietspaden.

In de Rosmolenwijk is bij een basisschool als experiment een schoolstraat ingericht, waardoor de omgeving van de school autoluw wordt. Deze pilot is geslaagd en wordt voortgezet. De verwachting is dat de komende jaren bij scholen meer schoolstraten worden aangelegd.

Deelmobiliteit neemt nog geen grote vlucht in Zaanstad. In 2025 gaat de gemeente in gesprek met aanbieders van deelmobiliteit.

Green Business Club (GBC) was bezig met een onderzoek naar de mogelijkheden voor deelmobiliteit en hubs in Zaanstad Noord. Door gebrek aan capaciteit (zowel bij GBC als bij de gemeente) ligt dit momenteel stil.

Snelheidsverlaging

Op een aantal doorgaande wegen is de snelheid verlaagd. De snelheid op de N203 bij de kruising met de Leliestraat is in 2021 verlaagd naar 50 km/uur. In Zaandam wordt de A7 tussen knooppunt Zaandam en de Prins Bernhardrotonde afgewaardeerd tot stadsweg. De snelheid is/wordt teruggebracht van 100 naar 70 en 50 km/uur. Fase 1 is gerealiseerd, fase 2 is in voorbereiding.

In de meeste woonstraten in Zaanstad geldt een maximum snelheid van 30 km/uur. Tussen 2024 en 2028 wordt ook de snelheid op circa 20 gebiedsontsluitingswegen/wegvakken teruggebracht van 50 naar 30 km/uur. Dit levert op zichzelf niet heel veel winst op voor de luchtkwaliteit, maar maakt deze wegen wel prettiger om te fietsen.

Maatregelen mobiele werktuigen

Mobiele werktuigen zijn bijvoorbeeld graafmachines, hijskranen, materieel voor groenbeheer, generatoren en aggregaten. Mobiele werktuigen leveren een flinke uitstoot van stikstofdioxide in de woonomgeving.

Op 1 juli 2024 heeft Zaanstad het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) ondertekend. Daarmee worden in de aanbestedingen stapsgewijs (tot 2030) steeds strengere eisen/wensen gesteld aan de inzet van schoner / zero emissie gereedschap, mobiele werktuigen, voertuigen en vaartuigen bij bouw-, onderhouds- en sloopprojecten. Zaanstad volgt daarbij het basisniveau van de SEB routekaart. Zo bieden we de markt (investerings)perspectief en continuïteit. Daarbij kan Zaanstad aanspraak maken op een Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk van € 1 miljoen per jaar (gedurende 5 jaar). Hiermee kan o.a. tegemoet worden gekomen aan eventuele hogere projectkosten door de uitvaart van emissieloos bouw materieel.

De gemeente is bezig om de verplichtingen van het SEB-convenant te implementeren in haar processen. Dit is nog een aandachtspunt.

De gemeentelijke organisatie is gestart met het omvormen van het gereedschap naar elektrisch gereedschap. Het wachten is daarbij op de installatie van kluizen op de steunpunten voor veilige opslag en laden van de lithium-ionbatterijen.

In het centrum van Zaandam is wel al volledig overgestapt op elektrische voertuigen en gereedschappen. Ook is met succes proefgedraaid met een elektrische veegwagen. De huidige laadinfra op de steunpunten is echter nog niet toereikend om al elektrische veegwagens in te kunnen zetten. Ook voor de inzet van een elektrische maaiboot vormt de laadinfrastructuur de bottleneck. De elektriciteitsaansluiting op de drie buitenlocaties moet daarvoor verzwakt worden.

Maatregelen industrie

Bij het “verschonen” van de industrie worden stappen gezet. De landelijke en Europese regelgeving spelen hierin een belangrijke rol. Maar ook de maatschappelijke onrust over de uitstoot van bedrijven en het rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid “Gezondheid en industrie” waarin de conclusie wordt getrokken dat de gezondheid van omwonenden in Nederland onvoldoende wordt beschermd door de overheid, leiden er toe dat kritischer wordt gekeken naar de uitstoot van bedrijven. Daarbij gaat het niet alleen om stoffen die de luchtkwaliteit aantasten, maar ook om andere stoffen die een bedreiging vormen voor de gezondheid.

In de Uitvoerings- en handavingsstrategie 2024-2027 richt de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied zich op het verminderen van de uitstoot van fijnstof (PM10 en PM2,5) en stikstofoxiden door bedrijven en activiteiten die onder haar mandaat vallen. De OD geeft prioriteit aan actualisaties van bestaande vergunningen die de grootste bijdrage leveren aan de doelen van het Schone Lucht Akkoord en/of de grootste vermindering van de uitstoot van gevaarlijke stoffen.

Ook in het Ontwikkelperspectief en de Uitvoeringsagenda NOVEX Noordzeekanaalgebied is scherper vergunnen opgenomen als middel om -conform het Schone Luchtakkoord- de uitstoot van vervuulende stoffen te beperken en een gezondere leefomgeving te realiseren.

Het beperken van luchtverontreinigende stoffen door het opleggen van scherpe emissiegrenswaarden draagt bij aan een schonere lucht. Een voorbeeld hiervan is het aanscherpen van de vergunning van Ofi, waardoor de uitstoot van ammoniak sterk is verminderd. Dit is vooral gunstig voor de natuur omdat de stikstofdepositie vermindert. Maar ammoniak kan ook leiden tot secundair fijnstof doordat het in de lucht met andere stoffen reageert. Vermindering van ammoniak is daarom ook goed voor de luchtkwaliteit.

Maatregelen houtstook

Het wordt steeds duidelijker dat houtstook een flinke bijdrage levert aan de concentratie fijnstof in Nederland. Het RIVM gaat ervan uit dat houtstook verantwoordelijk is voor circa 25% van alle fijnstof in Nederland. De rook afkomstig van houtkachels en open haarden gaat over het algemeen ongefilterd de lucht in en komt op leefniveau terecht tussen de woningen. Omwonenden (en de stoker zelf) ademen daardoor rechtstreeks de rook in. Dit in tegenstelling tot de uitstoot van industrie waar technieken worden gebruikt om de afvalgassen te reinigen en de afvalgassen via hoge schoorstenen de lucht ingaan, waardoor deze verwaaien.

Houtstook is een beladen onderwerp. Veel mensen vinden een houtkachel gezellig en de hoge gasprijzen leiden er toe dat steeds meer mensen een houtkachel aanschaffen of bestaande houtkachels meer gebruiken. Maatregelen met betrekking tot houtstook raken aan de vrijheid van mensen. De vrijheid van de één kan in dit geval echter gevolgen hebben voor de gezondheid van een ander.

Landelijk is eind 2024 een nieuwe voorlichtingscampagne gestart over de schadelijke effecten van houtrook op de gezondheid. Insteek van de campagne is om eerst op de Stookwijzer van het RIVM te kijken of er gestookt kan worden. Bij code rood en oranje wordt stoken afgeraden. Bij code geel kan gestookt worden, maar moet rekening gehouden worden met de burens. Er moet altijd zo schoon mogelijk gestookt worden, dus met droog en schoon hout.

Zaanstad heeft in 2021 een folder opgesteld met tips om zo schoon mogelijk te stoken, maar sluit nu aan bij de landelijke campagne. Eind 2024 is er op deze manier aandacht besteed aan houtstook in het Zaanstad Journaal, de digitale nieuwsbrief van de gemeente en de digitale nieuwsbrief Duurzaamheid. Dus kijk eerst op de stookwijze of stoken mogelijk is, houdt altijd rekening met de burens en als je stookt, stook dan zo schoon mogelijk. Er wordt bekeken of het zinvol is om een nieuwe folder te maken.

In december 2024 was er een agenda-initiatief *Stop met het stoken van hout* in de gemeenteraad. Er bleek in de raad geen draagvlak voor een stookverbod te zijn. Over het algemeen werd meer gezien in het geven van voorlichting.

Sinds de invoering van de landelijke voorlichtingscampagne waarbij wordt gewezen op de Stookwijzer, is het aantal meldingen over houtstook dat via de Stookwijzer bij Zaanstad binnenkomt, toegenomen.

Maatregelen binnenvaart en havens

Zaanstad heeft al jaren walstroomvoorzieningen. Op dit moment zijn er op 15 locaties walstroomaansluitingen. Op deze locaties is het verboden om de motor te laten draaien..

Havens en vaarwegen zou graag elektrische vaartuigen aanschaffen, maar het budget daarvoor ontbreekt.

Een onderzoek naar het verduurzamen van de pleziervaart in Zaanstad vanuit het programma Duurzaam varen moet nog worden opgestart. De inzet is om eerst een vignetplicht in te voeren voor de pleziervaart.

Ook anderen leveren een bijdrage aan het schoner maken van de scheepvaart in Zaanstad. Zo zijn de ponten van het GVB op het Noordzeekanaal inmiddels allemaal elektrisch.

Cargill en Ofi hebben elektrische duwbakken in gebruik genomen waarmee cacaobonen van Amsterdam naar Zaanstad en Wormerland worden vervoerd. De duwbak vervangt de dieselschepen die voorheen de cacaobonen vervoerden. Ook Rutte Beton werkt met elektrische schepen. Containerterminal de Vrede vaart met hybride schepen van Zaandam/Amsterdam naar Rotterdam.

Andere maatregelen

Zaanstad heeft geen grootschalige landbouw zoals in delen van Gelderland, Overijssel, Noord-Brabant en Limburg, waar met name de intensieve veehouderij een belangrijke bron van luchtverontreiniging is. In Zaanstad zijn voornamelijk middelgrote veehouderijen met weidegrond en bovengemiddelde weidegang. De inzet op luchtkwaliteit is hier dan ook geen speerpunt. Waar mogelijk wordt meegelift op de aanpak van stikstofdepositie. De bronnen voor stikstofdepositie (stikstof die neerslaat op de grond) en stikstof in de lucht zijn (gedeeltelijk) dezelfde.

De invloed van de luchtvaart op de lokale luchtkwaliteit in Zaanstad is beperkt. Vliegtuigen vliegen op een paar honderd meter hoogte over de gemeente, waardoor de uitstoot in de hogere luchtlagen verwaait en beperkt terecht komt op leefniveau. Dat neemt niet weg dat het beperken van de emissies van luchtkwaliteit moet worden voortgezet. Dit is onderdeel van de Uitvoeringsagenda NOVEX Schiphol.

Het project Hollandse Luchten van de provincie Noord-Holland heeft als doel bewoners te betrekken bij het meten van de luchtkwaliteit en zo nieuwe inzichten te vergaren op het gebied van burgermetingen. Naar aanleiding van een agenda-initiatief van de raad is in november 2022 een nieuw meetproject gestart in Zaanstad. Hier doen circa 15 bewoners aan mee. Bewoners hebben sensoren geplaatst in Koog aan de Zaan, maar ook in Zaandam, Krommenie, Assendelft, Westzaan en Nauerna. Met de sensoren wordt continu fijnstof PM2,5 gemeten. Bewoners hebben meetvragen geformuleerd waar zij d.m.v. de metingen antwoord op hopen te krijgen. Voorbeeld van een meetvraag is: wat is de invloed van verkeer/industrie/vliegtuigen op de fijnstofconcentratie. Belangrijk inzicht van het meetproject is dat fijnstof als een deken over Nederland ligt en dat het moeilijk is om daarin met sensoren de uitstoot van lokale bronnen te ontdekken. De sensoren geven in de hele gemeente op dezelfde momenten pieken en dalen te zien. Deze corresponderen ook met de pieken en dalen die de meetstations registreren. Wel is de invloed van het weer duidelijk te zien. De resultaten van de sensoren zijn realtime in te zien op <https://hollandseluchten.waag.org/kaart>. De provincie heeft het project verlengd tot eind 2025.

In het Actieplan luchtkwaliteit is opgenomen dat de gemeente een themawebsite opstelt om de inwoners te informeren over verschillende aspecten van luchtkwaliteit. Er zijn echter al veel websites die voorlichting geven over luchtkwaliteit, de effecten op de gezondheid, tips om gezonde lucht in te ademen enz. Voorbeeld hiervan is de website [GGDLeefomgeving](https://www.ggdleefomgeving.nl). Het is dan ook niet nodig dat Zaanstad hiervoor een eigen themawebsite inricht.

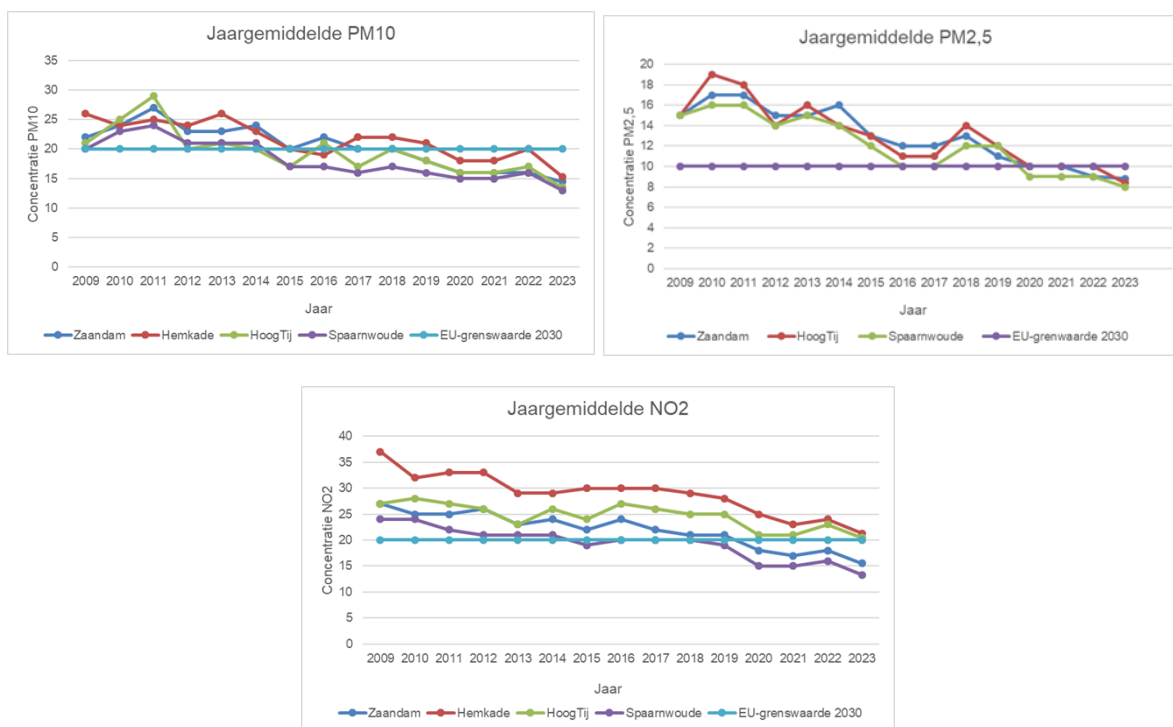
De website van de gemeente verwijst naar de website GGDLeefomgeving. Daarnaast is er informatie te vinden over de luchtkwaliteit in Zaanstad, het Schone Luchtakkoord, het Actieplan luchtkwaliteit en over houtstook.

In het Schone Lucht Akkoord wordt aanbevolen dat gemeenten beleid opstellen voor hoogblootgestelde groepen en hoogblootgestelde gebieden. In de praktijk houdt dit in dat binnen een bepaalde afstand tot drukke wegen geen gevoelige bestemmingen (scholen, kinderdagverblijven, ziekenhuizen, verpleeghuizen en woningen) worden geprojecteerd. Tot nu toe heeft Zaanstad hier geen beleid voor. Omdat er veel drukke (snel)wegen door de gemeente lopen, zou een groot deel van de gemeente geblokkeerd worden voor nieuwe ontwikkelingen. Doordat de luchtkwaliteit de laatste jaren is verbeterd, zijn de richtafstanden inmiddels verkleind, maar deze zijn nog steeds fors: 150 meter vanaf de rand van een snelweg, 50 meter vanaf de rand van een provinciale weg en 25 meter vanaf de rand van een weg met meer dan 10.000 verkeersbewegingen per etmaal. Gemeente Amsterdam heeft deze afstanden voor nieuwe gevoelige bestemmingen overgenomen, maar zondert woningbouw uit.

Zaanstad kan overwegen om dit beleid over te nemen. De consequenties daarvan moeten dan eerst in kaart worden gebracht.

Hoofdstuk 2 Ontwikkeling van de luchtkwaliteit in Zaanstad in de periode 2021-2024

In de periode 2021-2024 is de luchtkwaliteit in Zaanstad verder verbeterd. In Zaanstad staan 3 meetstations die o.a. stikstofdioxide, fijnstof PM10 en fijnstof PM2,5 meten. De meetresultaten van deze meetstations voor de periode 2009-2023 zijn in onderstaande grafieken weergegeven. Overal in Zaanstad wordt voldaan aan de wettelijke grenswaarden luchtkwaliteit. De WHO-advieswaarden worden nog niet overal gehaald.

Aangescherpte EU grenswaarden luchtkwaliteit

De Europese Unie heeft onlangs de grenswaarden voor stikstofdioxide, fijnstof PM10 en PM2,5 aangescherpt. In bovenstaande grafieken is de nieuwe grenswaarde weergegeven (blauwe lijn). De lidstaten moeten deze grenswaarden binnen 2 jaar vastleggen in hun wet- en regelgeving. Uiterlijk in 2030 moet aan de nieuwe grenswaarden worden voldaan. Als er overschrijdingen zijn of dreigen te ontstaan, zijn gemeenten verplicht een plan van aanpak te maken om deze overschrijding te voorkomen.

In onderstaande tabel worden de oude en nieuwe EU-grenswaarden en de WHO-advieswaarden weergegeven. De grenswaarden moeten volgens de wet worden berekend, metingen spelen daarin geen rol. Metingen worden wel gebruikt om de rekenmodellen te verfijnen. Uit de [Monitoringrapportage MLK 2024, Stand van zaken luchtkwaliteit Nederland](#) van het RIVM blijkt dat er in Zaanstad in 2023 ook op basis van berekeningen geen overschrijdingen van de grenswaarden zijn.

Tabel 1 EU-grenswaarden en WHO-advieswaarden (jaargemiddelde concentratie)

	Huidige EU-grenswaarden	EU-grenswaarden 2030	WHO-advieswaarden	Hoogste en laagste gemeten waarde Zaanstad 2023
Stikstofdioxide (NO ₂)	40 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³	18-24 µg/m ³ *) 14,1 – 25,9 µg/m ³ **)
Fijnstof PM10	40 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³	13,5-15,3 µg/m ³
Fijnstof PM2,5	25 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³	8,4-8,8 µg/m ³

µg = microgram *) meetstations **) Palmesbuisjes

Het RIVM rekent op dit moment door of overal in Nederland in 2030 kan worden voldaan aan de nieuwe grenswaarden. Uit een eerdere, globalere studie van het RIVM kwam naar voren dat Zaanstad er niet zeker van kan zijn dat er in 2030 nergens overschrijdingen voor zullen komen. De resultaten

van de nieuwe studie zijn voor Zaanstad dan ook van groot belang. Wanneer er op bepaalde locaties overschrijdingen worden verwacht, zal Zaanstad extra maatregelen moeten nemen om deze overschrijdingen te voorkomen. Overschrijding van de grenswaarden, heeft ook tot gevolg dat op die locaties geen ruimtelijke ontwikkelingen meer mogelijk zijn. Blijvende inzet op het verbeteren van de luchtkwaliteit is daarom noodzakelijk.

Hoofdstuk 3 Effect van de maatregelen op de luchtkwaliteit en gezondheid

In het vorige hoofdstuk kwam naar voren dat de luchtkwaliteit in Zaanstad in de afgelopen jaren is verbeterd. Dit is een landelijke trend. Reden hiervoor is dat o.a. het verkeer steeds schoner wordt, vergunningen van bedrijven steeds verder worden aangescherpt enz. Dit hangt samen met de steeds scherpere Europese en rijksregelgeving, maar ook met bijvoorbeeld maatregelen uit het Klimaatakkoord. Het is niet goed mogelijk om aan te geven welke bijdrage de maatregelen die de gemeente Zaanstad heeft getroffen, hebben geleverd aan het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Het RIVM heeft voor het SLA een gezondheidsindicator ontwikkeld. Hiermee kan het RIVM per gemeente berekenen welke invloed maatregelen hebben op de gezondheid van inwoners van deze gemeente. De gezondheidsindicator berekent de gemiddelde levensduurverkorting, dat wil zeggen het aantal maanden dat bewoners gemiddeld korter leven door luchtverontreiniging. Het SLA heeft als doel om in Nederland in 2030 minimaal 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen te realiseren ten opzichte van 2016. Dit moet leiden tot gemiddeld 4 maanden gezondheidswinst.

Daarbij zijn drie varianten doorgerekend:

- Het levensduurverlies in 2016 (het basisjaar van het SLA)
- Het levensduurverlies wanneer de door het Rijk reeds vastgestelde maatregelen worden uitgevoerd, zoals maatregelen uit het Klimaatakkoord
- Het levensduurverlies wanneer daarnaast ook de voorgenomen maatregelen van deelnemers aan het Schone Lucht Akkoord worden uitgevoerd.

Voor Zaanstad levert dit de volgende cijfers op. In 2016 was het levensduurverlies van inwoners van Zaanstad als gevolg van luchtverontreiniging gemiddeld 8,6 maanden.

Wanneer de reeds door het Rijk vastgestelde maatregelen worden uitgevoerd, is het levensduurverlies van inwoners van Zaanstad in 2030 gemiddeld 5,1 maand.

Worden daarnaast de voorgenomen maatregelen uit het SLA uitgevoerd door de deelnemers aan het SLA, dan is het levensduurverlies van inwoners van Zaanstad nog gemiddeld 4,8 maanden.

Het RIVM heeft ook doorgerekend wat voor deze drie varianten de gemiddelde concentratie fijnstof PM_{2,5} en stikstofdioxide is. Dit is weergegeven in onderstaande tabel. Daarin is ook het gemiddelde levensduurverlies opgenomen.

Tabel 1 Effect maatregelen luchtkwaliteit op de gemiddelde concentraties fijnstof PM_{2,5}, stikstofdioxide en het gemiddelde levensduurverlies in de gemeente Zaanstad

	Basisjaar 2016	Vastgesteld beleid 2030	Voorgenomen maatregelen SLA 2030
Concentratie PM _{2,5}	9,6 µg/m ³	7,3 µg/m ³	7,2 µg/m ³
Concentratie NO ₂	19,3 µg/m ³	12,4 µg/m ³	11,7 µg/m ³
Levensduurverlies	8,6 maanden	5,1 maanden	4,8 maanden

Hoofdstuk 4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De luchtkwaliteit in Zaanstad is sinds de start van het Actieplan luchtkwaliteit in 2021 verder verbeterd. Het verbeteren van de luchtkwaliteit is een landelijke trend die al jaren plaatsvindt en is het gevolg van het aanscherpen van wet- en regelgeving en beleid door Rijk, provincies en gemeenten. Het is niet goed mogelijk om deze verbetering direct te koppelen aan de maatregelen uit het Actieplan luchtkwaliteit.

Het RIVM heeft per gemeente berekeningen gemaakt van de gezondheidswinst van inwoners. Als deelnemers aan het SLA alle voorgenomen maatregelen uitvoeren, vermindert het levensduurverlies van inwoners van Zaanstad van 8,6 maanden in 2016 naar 4,8 maanden in 2030.

In hoofdstuk 1 is de voortgang van de maatregelen uit het Actieplan luchtkwaliteit beschreven.

Conclusie is dat sommige maatregelen goed op weg zijn, maar dat er nog de nodige hobbels overwonnen moeten worden.

Zo blijkt bij het verduurzamen van het verkeer, het belang van de (fossiele) automobilist zwaar te wegen, waardoor minder grote stappen zijn gezet dan gepland. Het uitstellen van de zero emissiezones stadsdistributie is daar een voorbeeld van.

Ook de inzet van mobiele werktuigen stuit op beperkingen. Door schaarste aan elektriciteit kunnen niet altijd elektrische gereedschappen en werktuigen worden ingezet, waar dat wel gewenst is. Het ondertekenen van het convenant Schoon- en emissieloos bouwen (SEB) kan hier wellicht een versnelling in aanbrengen. Er is geld voor beschikbaar en er kan gebruik worden gemaakt van de nodige kennis bij Rijk, provincie en adviesbureaus. Daarbij worden ook creatieve oplossingen gezocht voor het tekort aan beschikbare elektriciteit. Uitvoering van het SEB moet worden ingebed in de gemeentelijke organisatie.

Bij het “verschonen” van de industrie worden stappen gezet. De landelijke en Europese regelgeving spelen hierin een belangrijke rol. Maar ook de maatschappelijke onrust over de uitstoot van bedrijven en het rapport van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid “Gezondheid en industrie” waarin de conclusie wordt getrokken dat de gezondheid van omwonenden in Nederland onvoldoende wordt beschermd door de overheid, leiden er toe dat kritischer wordt gekeken naar de uitstoot van bedrijven. Daarbij gaat het niet alleen om stoffen die de luchtkwaliteit aantasten, maar ook om andere stoffen die een bedreiging vormen voor de gezondheid. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied zet in op strenger vergunnen. Strenger vergunnen is ook opgenomen in het Ontwikkelperspectief NOVEX Noordzeekanaalgebied.

Houtstook is een beladen onderwerp. Veel mensen vinden houtstook gezellig en maatregelen m.b.t. houtstook worden snel gezien als beperking van hun vrijheid. Deze vrijheid kan in dit geval echter gevolgen hebben voor de gezondheid van anderen. Een aantal gemeenten heeft daarom een stookverbod ingesteld. Zaanstad gaat niet zover, maar legt in de voorlichting over houtstook meer de nadruk op de omstandigheden waaronder beter niet gestookt kan worden (stookwijzer). Daarnaast wordt er op aangedrongen zo schoon mogelijk te stoken en altijd rekening te houden met de burens.

Bij scheepvaart zet Zaanstad vooral in op walstroomvoorzieningen. Vermeldenswaardig is dat bedrijven steeds meer inzetten op elektrisch vervoer over water.

Aanbeveling

Als uit de analyse van het RIVM zou blijken dat Zaanstad in 2030 (dreigende) overschrijdingen van de grenswaarden luchtkwaliteit kan verwachten, is het niet alleen gewenst, maar ook noodzakelijk om de inzet op het verbeteren van de luchtkwaliteit te intensiveren. Afhankelijk van de locatie van de overschrijdingen moet dan een meer specifieke inzet ontwikkeld worden. Een programmatische aanpak met doelen kan dan helpen. De urgentie om maatregelen uit te voeren -ook als deze in eerste instantie niet alleen vanuit luchtkwaliteit zijn ingestoken- krijgt dan een extra stimulans.

Bijlage Overzicht stand van zaken maatregelen Actieplan luchtkwaliteit

Maatregelen mobiliteit

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
1. Verbeteren netwerk langzaam verkeer	Het Actieplan Fiets is in 2024 vastgesteld door B&W. Het Actieplan fiets bevat een uitvoeringsprogramma met daarin o.a. herinrichting en verbetering van bestaande fietspaden en aanleg van nieuwe fietspaden. Fietsparkeren is onderdeel van de Parkeervisie auto- en fietsparkeren 2024.	
2. Verbeteren netwerk OV	Hogere treinfrequentie op de Zaanlijn (Programma Hoogfrequent Spoor) in 2030: o.a. de realisatie van het project Guisweg (opheffen van de spoorwegovergang) is daarvoor randvoorwaardelijk. HOV-verbinding Wibautas HOV ZaanIJ: In de verkenningsfase van de studie HOV ZaanIJ is geconcludeerd dat de vervoervraag op de ZaanIJ corridor, o.a. door woningbouwplannen in Zaanstad en Amsterdam, sterk toeneemt en dat een metrobus de beste oplossing is om de verwachte extra reizigers op dit traject te vervoeren. In de planstudiefase wordt toegewerkt naar een voorkeurstracé van de metrobus. Besluitvorming hierover vindt naar verwachting plaats in het najaar van 2025. Aantrekkelijke stations: stationsomgeving Assendelft wordt aangepakt i.h.k.v. Leefbaarheidsproject N203. Is door de provincie on hold gezet o.a. vanwege de eigendomssituatie en kosten.	
3. Emissieloos OV	De bussen van EBS in Zaanstad rijden elektrisch.	
4. Verbeteren laadinfrastructuur	Het aantal openbare laadpunten in Zaanstad is van eind 2020 tot begin 2025 toegenomen van circa 225 naar 880, met nog 178 laadpunten in voorbereiding. Zaanstad streeft naar een dekkend en toekomstbestendig laadnetwerk voor elektrische voertuigen binnen de gemeente. Het Actieplan uitrol laadinfra 2040 dat in 2024 is vastgesteld, draagt daar aan bij.	
5. Zero emissiezones distributie	De zero emissiezones in Krommenie en Wormerveer zijn voor onbepaalde tijd uitgesteld. De zero emissiezone centrum Zaandam is uitgesteld tot 2030 en valt daarmee buiten de looptijd van het Actieplan luchtkwaliteit en het SLA.	
6. Stimuleren slimme en schone logistiek en touringcars	Zaanstad onderzoekt de mogelijkheden voor een bouwhub samen met de Green Business Club in Zaanstad Noord. Door capaciteitsgebrek bij zowel GBC als gemeente ligt het op dit moment stil. Voor touringcars (met name naar de Zaanse Schans) is nog geen aanvullend beleid.	
7. Stimuleren verduurzamen woon-werkverkeer	Green Business Club is een mobiliteitsproject gestart op de bedrijventerreinen Molletjesveer en Noorderveld om de woonwerkkilometers van werknemers te verduurzamen (fiets of elektrische auto's). De gemeente heeft een faciliterende rol. De Green deal Fiets naar je werk is hier onderdeel van. De	

	fietsstimuleringsregeling is afgerond en wordt geëvalueerd. Op basis van de evaluatie gaan we kijken naar een vervolg.	
8. Stimuleren deelmobiliteit	De gemeente gaat in 2025 voor deelmobiliteit en hubs in gesprek met aanbieders en in gesprek met de gebiedsmanagers voor locatieonderzoek voor een hub netwerk. Deelmobiliteit is goed verankerd in de gebiedsontwikkeling. Tegelijkertijd is de VRA bezig met de plannen voor een regionaal deelmobiliteitssysteem. Mogelijk dat we hierop kunnen aanhaken vanaf 2026. Concreet betekent dit dat voor het hele gebied van de VRA een gunning komt voor deelfietsen en deelscooters. Samen met de GBC worden mogelijkheden van hubs onderzocht voor deelmobiliteit in Zaanstad Noord. Door capaciteitsgebrek (bij zowel GBC als gemeente) ligt het op dit moment stil.	
9. Snelheidsverlaging wegen	Snelheid kruising N203/Leliestraat is in 2021 verlaagd naar 50km/uur. A7 tot Prins Bernhardplein gaat van 100 naar 70 km/uur (fase 1 is gerealiseerd, fase 2 is in voorbereiding). Op steeds meer gebiedsontsluitingswegen wordt de snelheid verlaagd van 50 km/uur naar 30 km/uur. Provincie heeft snelheidsverlaging N515 Westzaan (bebouwde kom) van 70 naar 50 km/uur onderzocht i.r.t. stikstofdepositie. Conclusie is dat snelheidsverlaging geen effect heeft.	
10. Dynamisch verkeersmanagement	Beleid Integraal Verkeersmanagement ligt stil. Brugopening in de spits is een knelpunt.	
11. Inkoop schone vervoermiddelen/-diensten	Bij aanbestedingen worden MVI-criteria gehanteerd. Bij het verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark zijn afgeschreven personenauto's vervangen door elektrische auto's. Het doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer en aanvullend openbaar vervoer, met uitzondering van de rolstoelvoertuigen, rijden elektrisch. Doelstelling: in 2030 alle voertuigen fossielvrij. De overgang verloopt voorspoedig voor de personenauto's en bestelbusjes. Sinds 2019 alleen nog elektrische personenauto's en kleine bestelauto's gevraagd in aanbestedingen. Het gemeentelijke wagenpark bestaat begin 2025 uit 37 elektrische auto's, 18 hybride, 4 benzine en 86 dieselauto's. Voor grofvuil zijn er twee nieuwe gehuurde kraakperswagens gaan rijden en een haakkraan wagen. Dit zijn nog wel fossiele voertuigen maar voldoen aan de laatste milieu eisen. (Euro VI, AD Blue, en we tanken HVO 100 brandstof). Omdat de marktontwikkelingen nog onzeker zijn, wordt als tussenoplossing gekozen voor een huurconstructie van 2 jaar ter overbrugging. Daarnaast zijn de routes geoptimaliseerd en hierdoor besparen we onnodige kilometers (en dus brandstof) en sparen we ook hier uitstoot mee.	
12. Autoluwe omgeving (nieuwe) scholen	In 2024 is een experiment met een schoolstraat in de Rosmolenwijk (afsluiten straat) gestart. De pilot is geslaagd en wordt voortgezet. De verwachting is dat de komende jaren bij scholen meer schoolstraten worden aangelegd.	

13. Parkeerregulering	De nieuwe parkeervisie auto- en fietsparkeren, met daarin strengere parkeernormen, is begin 2025 door de gemeenteraad verworpen.	

Maatregelen mobiele werktuigen

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
14. Aanbestedingen mobiele werktuigen	We zijn gestart met het omvormen van onze gereedschappen naar elektrisch gereedschap. Er zijn al flinke investeringen gedaan maar het wachten is op de installatie van kluizen op de steunpunten voor veilige opslag en laden van de Lithium Ion batterijen. In het centrum van Zaandam zijn we al volledig over- gestapt op elektrische voertuigen en gereedschappen: 2x Elektrische voertuigen 4x Stint elektrische stofzuiger elektrisch veegwagen Veulvreter (water drone voor drijfvuil) handgereedschappen (bosmaaiers, bladblazers etc.) Ook is met succes een dag proefgedraaid met een elektrische veegwagen. De huidige laadinfra op de steunpunten is echter nog niet zover dat we dit kunnen uitrollen. Knelpunt zit bij energieleveranciers. Voor de watergangen onderzoekt Zaanstad de inzet van een elektrische maaiboot. Ook hierbij is de laadinfra echter de bottleneck. De keuze is ook afhankelijk van de mogelijkheden voor een laadinfrastructuur op drie locaties van de buitendienst. De aanleg hiervan moet in de pas lopen met de hoeveelheid elektrische wagens. Op de locaties moet de aansluiting verzwaaard worden.	
15. Aanbestedingen grond- weg- en waterbouw	Zie bij maatregel 16.	
16. Schone mobiele werktuigen stedelijk gebied	Op 1 juli 2024 heeft Zaanstad het Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen ondertekend. Daarmee stellen we bij onze aanbestedingen stapsgewijs (tot 2030) steeds strengere eisen/wensen aan de inzet van schoner / zero emissie gereedschap, mobiele werktuigen, voertuigen en vaartuigen bij bouw-, onderhouds- en sloopprojecten. Zaanstad volgt daarbij het basisniveau van de SEB routekaart. Zo bieden we de markt (investerings)perspectief en continuïteit. Daarbij kan Zaanstad aanspraak maken op een Specifieke Uitkering (SPUK) van het Rijk van € 1 miljoen per jaar (gedurende 5 jaar). Hiermee kan o.a. tegemoet worden gekomen aan eventuele hogere projectkosten door de uitvraag van emissieloos bouwmaterieel. Zaanstad is bezig om de verplichtingen van het SEB-convenant te implementeren in haar processen. Dit is nog een aandachtspunt.	
17. Onderzoeken vaste stroompunten evenementen	Nog niet gestart. Onderdeel van het nieuwe evenementenbeleid?	

Maatregelen industrie

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
18. Strenger vergunnen industrie	In de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie 2024-2027 richt de OD NZKG zich op het verminderen van de uitstoot van fijnstof (PM10 en PM2.5) en stikstofoxiden door bedrijven en activiteiten die onder haar mandaat vallen. Daarnaast is er een nieuwe focus op de relatie met de WHO-advieswaarden, omdat gezondheid een belangrijk beleidsdoel is onder de Omgevingswet.	
19. Verduurzamen energieverbruik industrie	Gezamenlijke aanpak via Zaanstad Maakstad en Regioplan Noordzeekanaalgebied loopt. Dit is ook onderdeel van de NOVEX Noordzeekanaalgebied.	
20. Stikstofmaatregelen industrie	De uitstoot van ammoniak door Ofi is sterk verminderd. Ammoniak kan leiden tot secundair fijnstof. Vermindering ammoniak is daarom ook goed voor de luchtkwaliteit.	

Maatregelen houtstook

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
21. Voorlichtingscampagne houtstook	Bestaande campagne is uitgevoerd. Het Rijk heeft in 2024 nieuw voorlichtingsmateriaal ontwikkeld waarin de relatie wordt gelegd tussen houtstook en gezondheid en nadrukkelijk wordt gewezen op het gebruik van de stookwijzer. Winter 2024/2025 is Zaanstad een nieuwe voorlichtingronde over houtstook gestart (Zaanstad Journaal, website, digitale nieuwsbrieven) waarbij het raadplegen van de stookwijzer een prominenter rol krijgt. Aangeraden wordt eerst op de stookwijzer te kijken of stoken verantwoord is en altijd rekening houden met de burens. Daarnaast blijven we voorlichting geven over (zo) schoon (mogelijk) stoken.	
22. Meten en handhaven houtstook	De gemeente is aangesloten bij de stookwijzer. Bij klachten over houtstook stuurt de gemeente standaard een brief + folder met tips over schoon stoken. Ook gaat handhaving langs en controleert of wordt voldaan aan het Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL). De gemeente heeft geen meetapparatuur. Bovendien is er nog geen goede meetmethode waarbij overlast van houtstook kan worden bepaald en die overlast kan worden herleid naar een bepaalde bron.	

Maatregelen binnenvaart en havens

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
23. Onderzoek uitbreiding walstroom	Zaanstad heeft op 15 locaties walstroom-voorzieningen. Er is een extra walstroomvoorziening aangelegd aan de Prins Hendrikkade. Bij de renovatie van de Prins Hendrikkade (2025/2026) wordt nog een walstroomlocatie aangelegd. Een onderzoek naar het verduurzamen van de pleziervaart moet nog starten.	
24. Elektrificeren veerdiensten Noordzeekanaal	Sinds 2023 varen er elektrische ponten over het Noordzeekanaal.	

25. Aanschaf elektrische vaartuigen Havendienst	Kosten per vaartuig bedragen circa € 1,2 mln. Hier is geen budget voor.	

Landbouw

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
26. Verkenning emissies landbouw	Aangezien Zaanstad geen intensieve veehouderijen heeft, is hier geen prioriteit aan gegeven. Waar mogelijk wordt aangesloten bij de stikstofaanpak en gebiedsproces Polder Westzaan.	

Luchtvaart

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
27. Lobby beperken uitstoot luchtvaart	Beperken emissies luchtkwaliteit is opgenomen in het uitvoeringsprogramma NOVEX Schiphol.	

Participatie en communicatie

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
28. Burgermetingen Oud Koog en Oud Zaandijk	Project Hollandse Luchten loopt sinds eind 2022. Er zijn circa 15 deelnemers die verspreid over de gemeente de luchtkwaliteit meten met fijnstofsensoren. Project loopt door in 2025.	
29. Communicatie luchtkwaliteit	Op de website van Zaanstad is o.a. informatie te vinden over het Actieplan luchtkwaliteit en houtstook. Voor algemene informatie over luchtkwaliteit wordt verwezen naar de website www.ggdleefomgeving.nl .	

Hoogblootgestelde locaties en hooggevoelige groepen

Maatregel	Stand van zaken januari 2025	
30. Aanpak hoog blootgestelde locaties + hooggevoelige groepen	Vorig jaar is er in het kader van het SLA een nieuwe "richtlijn" opgesteld, waarin de afstanden tot drukke wegen kleiner zijn geworden dan voorheen. Overwogen kan worden of deze afstanden werkbaar zijn voor Zaanstad (de vorige afstanden waren te beperkend).	